

1 וטעם החילוק הוא - לפי שבנוגע ל"מדבר" מעידה התורה שנקרא "מדבר העמים"¹¹³, "במדבר הגדול
2 והנורא נחש שרף ועקרב וצמאון אשר אין מים"¹¹⁴, וכיון ש"אלה מסעי בני ישראל"¹¹⁵ (לא רק מסע
3 אחד בחלק אחד של המדבר, אלא כל המסעות) היו במדבר כזה, הנה בכל חלק של המדבר הוצרכו
4 לענין של נס; מה-שאינ-כן בארץ ישראל שהיתה "ארץ נושבת"¹¹⁶, ראויה לישוב בני אדם, אלא שיש
5 צורך ב"לעבדה ולשמרה"¹¹⁷ - היתה יכולה להיות להנהגה על-פי טבע, ורק ההתחלה היתה צריכה להיות
6 באופן של נס.

7 כא. ובהתאם לכך, צריך כל אחד מישראל להעריך ולבחון את מעמדו ומצבו:

8 כאשר יודע שיש לו אחריות כלפי עשרה מישראל, שביניהם יש אמנם כאלו שהם בבחינת "רובע
9 ישראל"¹¹⁸, על שם "לי ראש"¹¹⁹, אבל יש גם כאלו שהם בבחינת "עפר יעקב"¹¹⁸, על שם "וידו אוחזת
10 בעקב עשו"¹²⁰, היינו, שאין זה אפילו עקבו של יעקב, אלא עקבו של עשו, ופלוני (ש"וידו אוחזת בעקב
11 עשו") הוא עוד למטה מזה - הנה כאשר צריכים להתעסק עם יהודי כזה, אי אפשר להסתפק בענין השכל
12 בלבד.

13 - וכפי שרואים בפועל, שישנם מנהיגים רוחניים שמדברים שעות ארוכות עם בעל הבית לעשות איזה
14 ענין בתורה ומצוות, ומסבירים זאת היטב על-פי שכל, מתוך "נאום" הכי טוב, ומביאים ראיה אפילו
15 מגוים להבדיל [כפי שנהגו לאחרונה שכאשר צריך להביא ראיה על ענין מסויים, מורים על פלוני, גוי
16 מבטן ומלידה, שגם הוא כותב כן בספרו... וענין זה כוללים ב"דרשה" שנאמרת בבית-הכנסת],
17 ואף-על-פי-כן, אין זה פועל על הבעל הבית ("עס דערנעמט אים ניט"); הוא מודה על הרעיון הנאה
18 ("א פיינער געדאנק"), שנאמר באנגלית הרוטה, ולפי כל כללי תורת הנאום, ומביע את תודתו גם בשם
19 עקרת-הבית וכל בני ביתו, אבל בנוגע לפועל - אומר לו: עד עכשיו הייתי ב"טעמפל", ועכשיו אני הולך
20 לביתי, ואילו ה"ראבי" נשאר ב"טעמפל", ואין לו מה להתערב במה שנעשה בכיתו!... כאשר יערוך
21 שמחה למזל טוב, יזמין את ה"ראבי"; אבל בנוגע להנהגתו בכיתו - הנה בין אם הוא זוכר את ה"דרשה"
22 ובין אם לאו, אין זה משנה את המעשה בפועל.

23 ולעומת זאת, רואים בפועל, שכאשר ה"ראבי" או המנהיג הרוחני מקצר בדבריו ב"נאום", אבל באותן
24 שתי-שלוש מילים שמדבר עמו הוא פורץ בבני - הרי זה פועל על בעל-הבית להשתנות, כיון שרואה
25 אצל המנהיג הרוחני (לא הבנה והשגה, אלא) דמעות, שהם מותרי מוחין, בגלל שאין המוח יכול
26 להכיל¹²¹, שכן, ענין שהמוח יכול להכיל, אינו מביא לידי בכיה, ורק כשישנו רגש של צער גדול ביותר,
27 רחמנות גדולה ביותר, או תענוג גדול ביותר, שאין ביכולת השכל להכיל, הרי זה מתבטא בבכי של
28 שמחה, או חס-ושלום להיפך.

29 כלומר: בנוגע לתועלת של "נאום" - מוטל הדבר בספק; ולעומת זאת, נאום קצר עם מספר דמעות,
30 ועל-אחת-כמה-וכמה ריבוי דמעות - "עושה נפלאות"!!!

31 וטעם הדבר - בגלל שאין זה באופן שסומך על המסירות-נפש שהיתה אצלו בבוקר, ולאחר-יזה הולך
32 בדרך של הסברה בדרך הטבע, אלא הוא משתמש בכח המסירות-נפש באותה שעה שמדבר עם יהודי
33 נוסף, וכדי להשתמש בזה בשביל הזולת, צריך הוא בעצמו לאחוז בזה ("האָלטן דערביי"),

34 כידוע מאמר העולם - ששמענו גם מרבותינו נשיאינו¹²² - שאי אפשר לרמות את הקדוש-ברוך-הוא,
35 וגם את העולם לא מרמים; אפשר רק לרמות את עצמו, אבל, מהו ה"קונץ" לרמות טיפש? ...!

(113) יחזקאל כ, לה. וראה בחיי ועוד ר"פ מסעי.

(120) תולדות כה, כו.

(114) עקב ח, טו.

(121) תו"א תולדות כו, א. ובכ"מ.

(115) ר"פ מסעי.

(122) ראה סה"ש תש"ו ס"ע 6 (בשם אדה"ז). תרפ"ה ע' 79;

(116) בשלח טז, לה.

תש"א ריש ע' 100; אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ד ע' קלה (בשם

(117) בראשית ב, טו.

אדהאמ"צ). אג"ק ח"י ס"ע כט ואילך; ס"ע צא; תורת מנחם -

(118) פרשתנו (בלק) כג, יו"ד.

התועודיות ח"ד ע' 185 הערה 33; ח"י"ג ע' 233 (בשם אדמו"ר

(119) פע"ח שער כט פ"א. שעה"פ וישלח לב, כט. סה"ל יחי

מהר"ש).

מז, כח, מח, ב. ועוד. הגסמן בתורת מנחם סה"מ תשרי ע' לד.